

Београд -- Савет безбедности немоћан је да реши кључна питања за очување међународног мира, оцењују страни и домаћи стручњаци за међународно право.

Савет безбедности УН, немоћан је да реши кључна питања за очување мира, али с друге стране деловање ван оквира УН и игнорисање међународног права представљају опасан пут, сматрају домаћи и инострани стручњаци за међународно право.

Британски стручњак Џејмс Кер-Линдзи оцењује у изјави Тањугу да је Савет безбедности у потпуности немоћан да реши кључна питања која се тичу међународног мира и безбедности у ситуацији кад земље са правом вета дају првенство националним интересима.

То је, наводи Кер-Линдзи, који је виши научни сарадник Лондонске школе економије и политичких наука, довело до бројних ситуација у којима су Сједињене Државе користиле право вета како би блокирале усвајање резолуција које се тичу Израела, а недавно је то виђено кад се Русија умешала да блокира резолуције о Украјини.

"Али, чињеница је да, чак и кад је Савет безбедности у стању да усвоји резолуцију, она најчешће има недовољан практични значај и последице осим ако јасно не предвиђа мере кажњавања, попут санкција или употребе војне силе", каже Кер-Линдзи.

Он подсећа да већ деценијама светска организација исказује немогућност да реши кључна питања која се тичу међународног мира и безбедности.

"Тужно је то што Савет безбедности данас остаје подељен по већини важних питања за међународни мир", наглашава британски стручњак за спољну политику.

На питање шта сматра излазом, Кер-Линдзи одговара да је сваки предлог осуђен на неуспех све док у СБ постоје пет сталних чланица са правом вета којег не желе да се одрекну.

"Без те промене, свака друга нема смисла. Такође, пријем нових чланица у СБ личи на "рецепт за неуспех" у будућности иако постоје јако добри разлози за пријем нових сталних или полусталних чланица са ротирајућим местом попут Бразила, Јужне Африке, Јапана и Немачке", наводи он.

Кер-Линдзи се противи идеји да западне земље изађу из најважнијег тела УН и воде политику која њима одговара и додаје да је "у неким случајевима то почело да се помаља".

"То је веома опасан пут. Живимо у свету у коме настају нове "силе", најмање што нам треба је да их охрабримо да делују ван УН и да игноришу међународно право", упозорава Кер-Линдзи.

Он закључује да УН ипак остварују одличне резултате у многим питањима у којима је постојала сагласност пет сталних чланица УН - Кине, Русије, САД, Француске и Британије.

Професор међународних односа и спољне политике на ФПН Предраг Симић за чињеницу да су УН изгубиле улогу "чувара светског мира" сматра "заслужнима" наследнике америчког председника Вудроа Вилсона који су "УН гурнуле под тепих,

верујући да нису потребне и да никад неће доћи до ситуације каква је данас у Украјини".

Симић подсећа да је администрација бившег америчког председника Била Клинтона "држала под ембаргом" финансирање УН и отворено се супротстављала доминантној улози коју је тадашњи генерални секретар Бутрос Гали тражио за УН.

"Американци су скинули УН са доминантне позиције и Обамина администрација, чини се барем на речима да жали због тога, али не чини много да УН врати на место које им је намењено Повељом светске организације из 1945. године", наводи он.

Симић се слаже са својим колегом из Британије да од реформе и пријема нових сталних чланица у СБ "нема ништа" и то због, како каже, себичности актуелних чланица, али и због тога што се такви међународни системи, на жалост, мењају само ратом.

"Захтев Јапана да постане члан СБ блокирала је Кина - која никад неће дозволити његов пријем, Француска није блокирала улазак Немачке, али је то учинила Америка, а захтеви Бразила и Нигерије нису ни стигли на дневни ред", објашњава професор ФПН-а.

Он указује да се још пре 10 година покушало са реформом УН, али да то није дало резултате јер нико неће да дели "свој део колача који му припада" сталним чланством у СБ.

Подсећа и да се мислило да ће се ствари променити после пада Берлинског зида у УН, које су трпеле због хладноратовских околности, али да до тога није дошло.

Симић предвиђа да ће се број чланица УН са 193, колико их сада има пријемом Јужног Судана, повећавати на 200, 300 чланица јер ће, како каже, 21. век, по свему судећу бити "век националних држава, а не супер националних организација", али и додаје да је уверен да свету "недостаје механизам универзалне, колективне безбедности".

(Танјуг)